

SELETUSKIRI

„Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ ministri käskkirjaga kinnitatava TATI juurde

I Sissejuhatus

Toetuse andmise tingimused (TAT) on välja töötanud Sotsiaalministeerium.

Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerlusleppe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava „Ühtekuuluvuspoliitika Fondide rakenduskava 2014–2020“ (*edaspidi rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (*edaspidi STS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

STS § 12 lõike 3 alusel antud Vabariigi Valitsuse 12.12.2014 korraldusele nr 557 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“ on Sotsiaalministeerium rakendusametuseks (*edaspidi RA*) ja Sihtasutus INNOVE rakendusüksuseks (*edaspidi RÜ*), järgmistele Euroopa Sotsiaalfondist (*edaspidi ESF*) rahastatavatele meetme tegevustele:

Tegevus 1.6.4 „Karjäärinõustamist saanud töötavad tööealised inimesed.“

Tegevus 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, isiklik abistaja, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0-17-aastastele lastele.“

Tegevus 2.1.2 „Lapsehoiu kvaliteedi suurendamine ja uute lapsehoiukohtade loomise ja teenusepakkumise toetamine 0–7-aastastele lastele.“

Tegevus 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekande- ja tugiteenused.“

Tegevus 2.2.2 „Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine asendushoolduse vormide mitmekesistamise, tugiteenuste ja järelhoolduse arendamise kaudu“

Tegevus 2.2.3 „Tugiteenus vanglast vabanenutele.“

Tegevus 2.3.1 „Alkoholi liigtarvitamise varase avastamise ja lühinõustamise teenuse rakendamine ja alkoholisõltuvuse kaasaegse ravi- ja taastusabi süsteemi väljatöötamine ning teenuste osutamine.“

Tegevus 3.1.1 „Töövõime toetamise reformi sihtrühmale tööturuteenuste ja neid toetavate teenuste arendamine, juurutamine ja osutamine, säilitamiseks töökohta või leidmaks uut tööd.“

Tegevus 3.1.2 „Tööandjaid toetavad tegevused.“

Tegevus 3.1.3 „Töövõime toetamise reformi läbi viimine. Spetsialistide koolitamine tööks vähenenud töövõimega inimestega. Tegevusi toetava institutsioonidevahelise koostöö ja vajaliku andmevahetuse arendamine ning avalikkuse teavitamine.“

Tegevus 3.2.1 „Tööturuteenuste laiendamine uutele sihtrühmadele ja uute teenuste pakkumine töötutele.“

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse meetme 2.2 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ tegevuse 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“ raames TAT „**Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused**“. TAT on kujundatud vastavalt Sotsiaalministeeriumi valitsemisala arengukavale 2014–2017, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammile aastateks 2011–2015 ning konkurentsivõime kavale "Eesti 2020". TAT ettevalmistamisel on arvesse võetud Euroopa Komisjoni riigipõhiseid soovitusi aastatel 2013 ja 2014, kus on välja toodud vajadus teha täiendavaid jõupingutusi suureneva tööjõupuudusega tegelemiseks. Komisjon soovib suurendada noorte osalust tööturul ning suunata aktiveerimiseks tehtavad jõupingutused tööturust kõige rohkem eemaldunud inimestele.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtgruppi, indikaatoreid, mõju läbivatele teemadele, rakendamise tingimusi ning riskide hindamist.

TAT tegevuste elluvijaks on Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond (edaspidi *HKO*).

TAT-i koostasid hoolekande osakonna peaspetsialist Terry Ney (tel 626 9748) nõunik Karin Kiis (tel 626 9218, karin.kiis@sm.ee), projektijuht Regina Sergejeva (tel 626 9219, regina.sergejeva@sm.ee), välisvahendite osakonna struktuurivahendite juht Merlin Tatrik (tel 626 9184, merlin.tatrik@sm.ee) ja välisvahendite osakonna peaspetsialist Ingrid Mangulson (tel 626 9208, ingrid.mangulson@sm.ee).

Juriidilise ekspertiisi tegi Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kadri Kurvits (tel 626 9340, kadri.kurvits@sm.ee).

TAT ettevalmistamisel on konsulteeritud erinevate huvigruppide ja partneritega, sh Tallinna Puuetega Inimeste Koda, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, Eesti Kirikute Nõukogu, Heateo Sihtasutus, Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik, LEADER tegevusrühmad.

TAT on edastatud arvamuse avaldamiseks SA-le Innove ja valdkondlikule seirekomisjonile.

TAT vajalikkuse põhjendus

TAT vajalikkuse põhjendus on toodud TAT punktis 1.2.3. Seletuskirjas seda uuesti üle ei korrata.

II TAT sisu

TAT kinnitatakse sotsiaalkaitseministri käskkirjaga STS § 16 lõike 1 alusel.

TAT sisaldab 8 peatükki:

1. peatükk „Toetuse andmise tingimuste kirjeldus“;
2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“;
3. peatükk „Näitajad“;
4. peatükk „Toetuse andmise tingimuste mõju läbivatele teemadele“;
5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, toetuse andmise tingimuste ja avatud taotlusvoorudega“;
6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega“;
7. peatükk „Toetuse andmise tingimuste rakendamine“
8. peatükk „Riskide hindamine“

TAT sisule eelnevad mõisted. Vajadusel taasesitatakse õigusaktide termineid, mida konkreetses TATis kasutatakse. Kui terminit kasutatakse õigusaktides seni sätestatust erinevas tähenduses või kui termini ei ole varasemalt õigusaktides sätestatud, siis määratletakse termini sisu.

TAT tegevuste detailne kirjeldus (lisa 1 vorm A) ja eelarve kulukohtade lõikes (lisa 1 vorm B) esitatakse RA-le kinnitamiseks iga kahe aasta järel jooksva aasta 1. novembriks. Detailne kirjeldus sisaldab 2. peatükis nimetatud tegevuste ellu viimiseks konkreetseid etappe, nende vajaduse selgitusi ning indikaatoreid. Kogu TAT eelarve on näidatud 1. peatüki punktis 1.2.4. Aastate kaupa on eelarve näidatud vormi B finantsplaanis. Selline TAT ülesehitus annab piisava paindlikkuse tegevuste planeerimisel, annab ülevaate, mida konkreetselt ühe või teise tegevuse raames tehakse ning aitab ära hoida vaidlusi elluviidavate tegevuste abikõlblikkuse küsimuses. Samuti aitab see elluvijal analüüsida, kas tõhusama tulemuse saamiseks oleks vajalik muuta/lisada/ära jätta tegevusi. Viimane aitab kaasa paremale finantsjuhtimisele, kuna on võimalik varakult näha kitsaskohti, sh vahendite ülevõi alaplaneerimist.

1. peatükk „TAT kirjeldus“

TAT kirjeldus koosneb kahest osast. Esimeses osas sätestatakse prioriteetse suuna ja meetme nimetus, nende eesmärgid ja meetme tulemus. Punkti 1.1.2 on lisatud rakenduskava tulemusindikaatorid. Teine osa kirjeldab konkreetse TAT eesmärki, tulemust, sihtgruppi ja eelarvet ning olukorda, millest tingitult TAT tegevusi ellu viiakse.

TAT eesmärk on kvaliteetsemate ja integreeritud hoolekandeteenuste pakkumise tulemusena suurendada erivajadustega, hoolduskoormusega või toimetulekuraskustes inimeste osalemine tööturul.

2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“

Antud peatükis kirjeldatakse tegevusi TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Iga tegevuse juures näidatakse sihtgrupp, tegevuse üldajaraam ja elluviija.

Käesoleva TAT tegevusi viib ellu Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond.

3. peatükk „Näitajad“

TAT näitajad aitavad mõõta selle eesmärkide saavutamist nii kvalitatiivselt kui ka kvantitatiivselt. Antud peatükis näidatakse rakenduskava väljundnäitajad, TAT-spetsiifilised väljundnäitajad tegevuste lõikes, nende baastasemed (kui on määratletud), sihttasemed aastateks 2018 ja 2023 ning selgitus, kuidas TAT näitajad panustavad rakenduskava näitajasse.

Käesolev TAT panustab otseselt rakenduskava väljundnäitajasse „Hoolekandeteenuseid saanud inimeste arv“. Lisaks käesolevale TATile panustavad nimetatud indikaatorisse avatud taotlusvoorude projektid. Samuti panustab TAT rakenduskava tulemusnäitajatesse, milleks on „Osalejad, kes 6 kuud pärast hoolekandeteenuse saamise algust on tööturul“ ning „Osalejate suhtarv, kes said aasta jooksul ESFist toetatud hoolekandeteenuseid ning kelle toimetulek seeläbi paranes või kelle puhul välditi ööpäevaringsele institutsionaalsele teenusele suundumist“.

4. peatükk „TAT mõju läbivatele teemadele“

Antud peatükis määratletakse koos selgitusega, millist mõju omavad TAT tegevused rakenduskavas toodud läbivatele teemadele nende horisontaalsete poliitikate osas. Hinnatud on TAT mõju järgmistele teemadele:

- Regionaalareng
- Keskkonnahoid ja kliima

ESFist toetatavate tegevuste osas on vaikumisi märgitud kõigis meetme tegevustes „ei“. Hinnang põhineb perioodi 2014–2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerluslepe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandel.

- Infoühiskond
- Riigivalitsemine
- Võrdsed võimalused, sh eraldi hinnatud panust:
 - soolisse võrdsusesse;
 - võrdsesse kohtlemisse.

5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TATide ja avatud taotlusvoorudega”

Peatüki eesmärk on kirjeldada, kuidas on TAT seotud teiste samas meetmes elluviidavate TATidega ja avatud taotlusvooruga, milline on nende vastastikune mõju ja mil määral on nad omavahel seotud.

Avatud taotlusvoorude raames rahastatakse järgmisi teenuseid: koduhooldus, hooldusteenus (päeva- ja intervallteenus), tugiisik, isiklik abistaja, sotsiaaltransport ja häirenupu teenus.

6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega”

Kirjeldatakse TAT seotust arengukavadega, tuues välja peatükid/punktid, mis on aluseks TAT tegevustele või millesse tegevused panustavad.

7. peatükk „TAT rakendamine“

Peatükk koosneb 5. alapeatükist:

- 7.1 „Elluviija kohustused“;
- 7.2 „Kulude abikõlblikkus“;
- 7.3 „Toetuse maksmine“;
- 7.4 „Muutmise“;
- 7.5 „Toetuse kasutamise seotud teabe ja seirearuannete esitamine“;
- 7.6 „Finantskorrektsioon“.

7.1 Toetuse saaja kohustused

Lisaks TATis sätestatud kohalduvad toetuse saajale kõik STS-is ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Muuhulgas tuleb olulist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

Toetuse saaja on kohustatud koguma TATis osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 125 lõike 2 punktile e. Osalejate andmeid kogutakse lisa 2 vorm C alusel, mis tuleb esitada koos seirearuandega vähemalt üks kord aastas seisuga 31.12.

RA-le esitatakse TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) detailne tegevuste kirjeldus ja sellele vastav eelarve kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks. RA nõudmisel on TAT elluviija kohustatud esitama TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite lõikes. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplaani planeerimise protsessis.

Toetuse saaja on kohustatud RA-le esitama igakuiselt eelarve täitmise aruande. RA on aruandekohustuslik tema vastutusallas olevate meetmete või meetme tegevuste elluviimises ning sellest eraldatud toetuse kasutamises, mistõttu on vajalik tihedamini kui kaks korda aastas (seirearuannete esitamise tähtajad) seirata vahendite kasutamist ning vajadusel sekkuda (ala- või ülekasutamine) TAT elluviimisse.

Peale TAT kinnitamist tuleb RÜ-le esitada väljamaksete prognoos 15 tööpäeva jooksul. Iga-aastaselt tuleb väljamaksete prognoos järgmise eelarveaasta kohta esitada 10. detsembriks või 10 tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormide A ja B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb toetuse saajal esitada uus väljamaksete prognoos järele jäänud eelarve aasta osas. Prognoosi esitamise nõue on tingitud rahandusministri 02.01.2006 määruse nr 1 „Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri” §-st 8, mille alusel peab RÜ omakorda esitama rahandusministeeriumile prognoosi väljamaksmisele minevate summade kohta.

Kui ESFist rahastatud tegevuste tulemusel teenitakse TAT abikõlblikkuse perioodil tulu, siis kohaldatakse puhastulu arvestamiseks ühissätete määruse artikli 65 lõiget 8, mille kohaselt tuleb TAT abikõlblikke kulusid korrigeerida TAT abikõlblikkuse perioodi jooksul teenitud puhastulu võrra hiljemalt TAT lõppmakse esitamisel. TAT abikõlblikke kulusid vähendatakse teenitud puhastulu summa osa võrra, mis vastab abikõlblike kulude proportsioonile TAT kogukuludest. Puhastulu ei mõjuta abikõlblike kulude mahtu siiski ühissätete määruse artikli 65 lõikes 8 nimetatud juhtudel (sh tegevustele, millele kehtivad riigiabi reeglid). Kui abikõlblikud kulud jäävad alla 50 000 euro, siis tulu teenimist ei pea jälgima.

Puhastulu on ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 tähenduses TAT arvestusperioodil tarbijalt TAT vara abil osutatud teenuse või loodud toote müügi eest saadud rahaline laekumine, sh TAT vara müümise või kasutamise eest saadud rahaline laekumine, millest on lahutatud tegevus- ja lühiajalise TAT vara asenduskulud. Puhastulule liidetakse TAT tulemusena saadav kokkuhoid tegevuskuludes, v.a juhul, kui kokkuhoiu võrra vähenevad TAT muud sissetulekud (riigi- või erasektori toetus).

Dokumentide säilitamisel tuleb lähtuda STS §-st 35, kus reguleeritakse dokumentide säilitamise kohustust kooskõlas ühissätete määruse artikli 140 lõikes 1 nimetatud võimalustega. Kui dokumentide säilitamistähtaeg lõpeb, siis kogutud või ülesannete täitmisel tekkinud andmed, sealhulgas isikuandmed, ja dokumendid kuuluvad hävitamisele, välja arvatud kui need tuleb üle anda Rahvusarhiivile.

STS § 35 lõikes 2 sätestatud kord on sõnastatud toetuse saaja vaates. Kuna toetuse saaja jaoks loetakse kulu abikõlblikuks seaduse kohaselt vaid siis, kui rakendusüksus on maksetaotluses nimetatud kulu abikõlblikuks lugenud ja toetuse välja maksnud (sh tasaarveldanud), siis hakkab säilitamisaja arvamine just rakendusüksuse poolt kulu või terve TAT kulude abikõlblikuks lugemisest.

TATi kõikide abikõlblike kulude dokumentide säilitamise nelja-aastane tähtaeg algab alates viimase kulu 30. juuni seisuga abikõlblikuks lugemise aasta 31. detsembrist. Seega, kui TATi viimane kulu loeti abikõlblikuks näiteks 4. oktoobril, siis algab säilitamistähtaeg järgmise aasta 31. detsembrist. TAT elluviija jaoks muutub tähtaeg võrreldes STSis 2007–2013 sätestatud ühtse tähtajaga, milleks on 31.12.2025, lühemaks.

STS § 35 lõike 4 kohaselt katkeb dokumentide säilitamistähtaeg vastavalt ühissätete määrusele vaide- ja kohtumenetluse ajaks või kui nii on nõudnud Euroopa Komisjon. Katkeda saab tähtaeg 30. juuni seisuga rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu või lõpetatud TAT korral, kui kontrolli või auditi tulemusel on alanud vaide- või kohtumenetlus.

7.2 Kulude abikõlblikkus

Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja makstakse TAT abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja siseriikliku õigusega.

Abikõlblike kulude määramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus* või *ÜM*).

TATis nimetatakse vajadusel mitteabikõlblikud kulud, mida ühendmääruses ei ole nimetatud ning täpsustatakse abikõlblikke kulusid. Käesolevas TATis on täpsustatud tingimusi mootorsõiduki liisimisel või rentimisel ning isikliku sõiduvahendi kasutamisel tehtavaid kulusid, samuti on keelatud hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost. Lisaks on abikõlblik ainult personali (TAT otsene personal ja TAT administreeriva personali, juhul kui nende kulu ei hüvitata ühtse määra alusel) toitlustuskuludelt tasutav erisoodustusmaks, mis on otseselt seotud TAT tegevustega (teabepäevad, koolitused). Kuna tegemist on struktuurivahendite kasutamisega, siis on lubatud väliskoolitused EL ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides ning Šveitsis.

TAT kulud jagunevad otseteks ja kaudseteks kuludeks. Kaudseteks kuludeks loetakse TAT üldkulud ja administreerimisega seotud personalikulud.

Üldkuludeks loetakse (ÜM § 9 lg 5):

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika rentimine või liisimine ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamine ja remontimine;
- 4) kütte, vee, elektri ja ruumide koristamisega seotud kulud;
- 5) ruumide rentimine;
- 6) valveteenus;
- 7) maamaks;
- 8) projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu juhul kui projekti jaoks on eraldi pangakonto;
- 9) riigisisese lähetusega seotud kulu tehnilise abina toetuse andmisel.

Administreerimisega seotud personalikulud on (ÜM § 9 lg 6):

- 1) raamatupidamine;
- 2) sekretäri- ja personalitöö;
- 3) hankespetsialisti tegevus;
- 4) haldustöötaja tegevus;
- 5) infotehnoloogi tegevus;
- 6) muu abistav töö.

Vastavalt ühendmääruse § 4 punktile 7 on üldkulud abikõlblikud ainult lihtsustatud hüvitamisviiside alusel. TATis on lubatud kasutada ühtse määra alusel kaudsete kulude hüvitamist. Ühtse määra rakendamisel ei tõenda TAT elluviija ei kaudseid kulusid st kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid TAT elluviija rakendusüksusele koos maksetaotlusega ei esita. Samuti ei kontrollita kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega TAT auditi käigus. Sellest tulenevalt ei pea osalise tööajaga struktuurivahendeid rakendav TAT elluviija pidama tööajatabeleid TAT administreeriva personali üle. Samuti ei pea TAT elluviija raamatupidamisarvestuses eristama ühtse määra alusel hüvitatud kaudsete kulude aluseks olevate kuludokumentide abikõlblike summasid.

Kaudsed kulud moodustavad 15% TAT otsestest personalikuludest. Kui üldkulude hüvitamist ei taotleta, on abikõlblikud ainult administreeriva personali kulud tavakorras ehk kuludokumentide alusel.

7.3 Toetuse maksmine

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 11–15 alusel.

Toetuse väljamaksmise tingimuseks on TAT elluviija poolt RÜ-le esitatud väljamaksete prognoos. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab TAT elluviija 15 tööpäeva jooksul peale TAT kinnitamist. Iga-aastane väljamaksete prognoos esitatakse 10 tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormi A ja vormi B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb TAT elluviijal esitada uus väljamaksete prognoos järele jäänud eelarve aasta osas.

Maksetaotlusi võib esitada vastavalt nimetatud prognoosile vähemalt kord kvartalis, kuid mitte tihedamini kui kord kuus.

Toetuse väljamaksed teostatakse proportsionaalselt omafinantseeringuga. Praktikas tähendab see seda, et maksmisele kuuluv toetuse summa arvutatakse vastavalt sätestatud toetuse protsendile

maksetaotlusega esitatud abikõlblikest kuludest. Toetuse summa leidmine muu proportsiooni alusel ei ole lubatud. Toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on kinnitatud TAT p-s 1.2.4.

Punktis 7.3.9 on loetletud olukorrad, millal RÜI on õigus peatada maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult. Uudsenä on perioodil 2014–2020 lisandunud Korraldusasetuse (edaspidi KA) õigus toetuse väljamaksmise keelamiseks. KA võib vastavalt asjaoludele, kas kohustada rakendusüksust peatama toetuse maksmine või keelata rakendusüksusel makset teha. KA esitab rakendusüksusele motiveeritud otsuse. Rakendusüksus teatab toetuse saajale ja palub toetuse saajal korrigeerida maksetaotlust või esitada täiendavaid tõendeid või selgitusi. Puuduse likvideerimise järgselt jätkatakse maksetaotluse menetlusega. Kui toetuse saaja puudusi ei likvideeri, siis rakendusüksus teeb finantskorrektsiooni. Kui puudus tuleneb rakendusüksuse toimingust, likvideerib puudused rakendusüksus. Toetuse saaja või rakendusüksuse selgituse, esitatud informatsiooni või täiendavate tegevuste põhjal võib KA tühistada peatamise ning maksetaotluse menetlemisega jätkatakse.

KA-l on õigus vajadusel kontrollida kulude abikõlblikkust ja abikõlblike kulude aluseks olevaid dokumente, sest rakendusüksus täidab ühissätete määruse artikli 125 lõike 5 punktis a nimetatud kulude abikõlblikkuse kontrolli vahendusasetusena, seega KA peab olema veendunud, et KA enda poolt mittetäidetavat ülesannet täidetakse korrektselt.

KA võib kohustada rakendusüksust maksetaotluse menetlemise peatama ka siis, kui sertifitseerimisasetus ei nõustu rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu lisamisega ühissätete määruse artikli 126 punktides a ja b nimetatud Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusesse ja aruandesse või kui Euroopa Komisjon peatab maksed Eestile. Tegemist on erandkorras rakendatava võimalusega, mille võib tingida eelnimetatud põhjustel toetuse Euroopa Komisjonilt mitte laekumine. Euroopa Komisjonilt toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid korraldusasetus võib sellise otsuse teha, kui:

- 1) kulude abikõlblikkust kontrolliva asutuse (nt rakendusüksuse) tööprotsesside puudused on niivõrd olulised, et rakendusüksuse poolt toetuse saajatele maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist;
- 2) riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik siseriiklikult riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

Kui TATis osaleb partner, siis partneri kulude osas esitab kuludokumentid RÜ-le TAT elluviija, kes vastutab dokumentide õigsuse ja kulude abikõlblikkuse eest, samuti toetuse edasikandmise eest TATis osaleva isiku kontole.

7.4 TAT muutmine

TAT on lubatud muuta mitte rohkem kui kord 6 kuu jooksul objektiivsete asjaolude ilmnmisel, välja arvatud RÜ nõusolekul. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TAT edukale elluviimisele. Tihedamini kui korra 6 kuu jooksul ei ole TAT muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TATid peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus muuta TAT, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT tegevuskava, finantsplaani, eelarvet või TAT abikõlblikkuse perioodi. Kui TAT rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib RA vähendada TAT eelarvet tingimusel, et see ei takista TAT eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TAT tegevuste elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgselt planeeritud. Üle jäävad vahendid saab sel juhul operatiivselt suunata vastavalt vajadusele kas antud meetme tegevuse avatud taotlusvoorudesse või teistesse meetme tegevustesse.

RA otsustab TAT muutmise või mittemuutmise 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest. Siinkohal tuleb arvestada, et lisaks RA-le tuleb muudatused kooskõlastada RÜ, KA ja valdkondliku seirekomisjoniga. Kogu muutmisprotsess võib võtta aega kuni 3 kuud.

TAT muutmist ei eelda järgmise eelarveaasta tegevuste kirjelduse ja sellele vastava eelarve esitamine ning finantsplaanis (lisa 1 vorm B) näidatud toetuse ja omafinantseeringu muutumine aastate lõikes. Viimasel juhul peab olema täidetud tingimus, et TAT kogutoetuse summa ja määr finantsallikate lõikes ei muutu.

Lisaks ei eelda TAT muutmist eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades, kui:

- kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15% ja
- muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot.

7.5 Toetuse kasutamisega seotud teabe ning vahe- ja lõpparuannete esitamine

TAT elluviija on kohustatud esitama RÜ-le vahearuanded (lisa 2 vorm A) kaks korda aastas 15. juuniks aruandeperioodi jaanuar–mai kohta ja 20. jaanuariks aruandeperioodi juuni–detsember kohta paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud. Tinglikult on tegemist poolaasta aruannetega, mille esitamise tähtaeg tuleneb Sotsiaalministeeriumi ja tema allasutuste töökorraldusest. TAT lõpparuanne esitatakse 45 päeva jooksul TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.

Juhul kui vahe- ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, ei nõuta vahearuande esitamist ning esitatakse vaid lõpparuanne. Nii vahe- kui ka lõpparuande esitamiseks on üks vorm.

8. peatükk „Riskide hindamine“.

Välja on toodud TAT rakendamise peamised riskid ja nende maandamise meetmed.

III TAT vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

TAT on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

TAT-i koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, 17. detsembri 2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

IV TAT mõjud

TAT vahenditest rahastatavate sotsiaalvaldkonna spetsialistide tööalaste täiendkoolituste vajadus tuleneb kas seadusandluses kehtestatud nõuetest või praktikas toimunud muutustest (muutunud sihtgrupid, sotsiaalmajandusliku keskkonna muutused jne). Esimesel juhul on koolituste eesmärk aidata teenuseosutajatel personal nõuetega vastavusse viia ning edasised koolituskulud jäävad teenuseosutaja kanda (riiklike teenuste puhul on koolituskulud ka arvestatud teenuse hinna sisse). Teisel juhul on eesmärk aidata kompetentsi tõstmise kaudu sotsiaalteenuse kvaliteedi tõusule ning edaspidi ei ole kavas jätkata sotsiaalspetsialistide täienduskoolituste (v.a. täienduskoolitus, mida riik juba praegu rahastab) rahastamist riigieelarvest.

Supervisiooni kulud kannab üldjuhul spetsialist ja/või tema tööandja, s.t. teenuseosutaja või kohalik omavalitsus. Supervisiooniteenuse osutajad on ka praegu olemas, kuid sotsiaalvaldkonnas puudub sihipärane supervisiooniteenuse rakendamise praktika, kuna teadlikkus supervisiooni kasutegurist ja sobivatest pakkujatest on madal. TAT-ist läbi viidava supervisiooni eesmärgiks on kaasa aidata supervisiooniteenuse rakendamise eesmärgistatud praktika kujunemisele sotsiaalvaldkonnas. Samuti võimaldavad perioodi jooksul saadud kogemused saada andmeid, mille alusel on võimalik analüüsida supervisiooniteenuse vajadust ning kaaluda võimalikku vajadust riiklikuks rahastamiseks.

Kvaliteedijuhtimise süsteemi rakendamisega seotud kulud jäävad perioodi lõppedes sertifikaati taotlevate ettevõtete kanda. TAT tegevuse lõpus valmib kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamise mõju hinnang teenuse kvaliteedile, millest lähtuvalt on võimalik kaaluda vajadust toetada riiklikult rahastatud teenuste puhul kvaliteedijuhtimisega seonduvate kulude mõju teenuse hinna kulukomponentidele (ning koos sellega vajadust täiendavaks rahastamiseks riigi poolt).

TAT-st ja avatud voorudest osutatavate teenuste rahastamist perioodi lõppemisel on planeeritud jätkata KOV eelarvetest. Tegemist on enamjaolt teenustega, mis ka praegu on antud KOV pädevusse korraldada. Teenuste arendused on ühekordse tegevused või perioodi lõppedes KOV üleminev. Puudealase Teabe ja Abivahendite Keskuse nõustamisteenuse sisu liigub peale projekti lõppu rehabilitatsiooniasutustesse (nii abivahendi kui ka kodukohandus) ja kodukohanduste teostajaks jääks KOV.

Integreeritud teenuse osutamine TAT-ist aitab kaasa vajaliku kompetentsi ja toetavate teenuste võrgu arengule KOV-des, mis loob eeldused, et KOVid on valmis ja suutelised edaspidi teenuseid osutama.

V TAT kooskõla valikukriteeriumitega

1. TAT mõju meetme eesmärkide saavutamisele

TAT mõju on kirjeldatud seletuskirja IV peatükis.

2. TAT põhjendus

TAT tegevused aitavad kaasa meetme eesmärgi "Hoolekandeteenuseid saanud erivajadustega, hoolduskoormusega ja toimetulekuraskustes inimeste osalemine tööturul on suurenenud või nende toimetulek on paranenud" saavutamisele. Põhjalik kirjeldus TAT eesmärgist, vajalikkusest ja eesmärgi saavutamiseks läbiviidavatest tegevustest on toodud TAT peatükkides 1.2 ja 2.

3. Kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve kujunemine on kirjeldatud eelarve seletuskirjas. Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel, mida korrigeeritakse vajadusel

tarbijahinnaindeksi prognoositava muutusega. Uut tüüpi kulude planeerimisel uuritakse hindasid turult või töötatakse ise välja.

4. Toetuse saaja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia

TAT rakendajaks on sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond (HKO) kui riikliku hoolekandepoliitika elluviija. HKO viis edukalt ellu 2007–2013 programmiperioodil meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ kolme programmi, mille tulemusena osutati töölesaamist toetavaid hoolekandeteenuseid 4041 inimesele, tööle rakendus 1722 inimest ning aktiivsetesse tööturumeetmetesse suunati 1168 inimest¹.

Partnerid:

Tervise Arengu Instituut

Tervise Arengu Instituut (TAI) on Sotsiaalministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus, mis pakub muuhulgas hoolekandevaldkonnas koolitusi ja tegeleb erialase info levitamisega. TAI on edukalt osalenud partnerina 2007–2013 programmiperioodil meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ kolmes programmis.

Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus

Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus (AKK) on Sotsiaalministeeriumi hallatav hoolekandetasutus, mille tegevuse eesmärk on isiku erivajadusi arvestades erinevate tegevuste kaudu toetada tema iseseisvat toimetulekut ja tööalast tegevust. Selle eesmärgi saavutamiseks on AKK üheks funktsiooniks olla sotsiaalse toimetuleku ja kutsetegevuse arendamise koolitus-, teabe- ja metoodikakeskus. 2007–2013 programmiperioodil meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ kolme programmi raames on AKK viinud läbi erinevaid tegevusi, millest edukaim on puudealase teabe ja abivahendite keskus (PTAK), mis asub AKK ruumides.

Sotsiaalkindlustusamet

Sotsiaalkindlustusamet (SKA) on Sotsiaalministeeriumi hallatav makseasutus, millel on vajalik teenuste osutamise ja korraldamise, sh klienditöö ja arvete väljamaksmise kogemus ning piirkondlikud teeninduspunktid üle Eesti. SKA ülesanne on muu hulgas ohvriabi- ja lepitusteenuse osutamine ja korraldamine, riigi osutatava rehabilitatsiooniteenuse osutamise tagamine ja rahastamine, järelevalve teenuse osutamise üle. 2007–2013 programmiperioodi meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ programmi „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2012-2013“ (pikendatud aasta 2015 lõpuni) raames on SKA läbi viinud väga edukat tegevust „Multiprobleemidega inimestele vajaduspõhiste teenuste pakkumine juhtumipõhise võrgustikutöö piloteerimise kaudu“.

5. TAT mõju läbivatele teemadele

TAT mõju läbivatele teemadele on kirjeldatud TAT 4. peatükis.

VI TAT kinnitamine

TAT kinnitab sotsiaalkaitseminister oma käskkirjaga.

VII TAT kooskõlastamine

TAT on saadetud kooskõlastamiseks Korraldusasutusele ja läbivate teemade eest vastutavatele juhtministeeriumitele.

¹ Andmed 2013. aasta lõpu seisuga